

**Teksten nedenfor er hentet fra St.prp. nr. 118 (1991-92).
Verneplan IV for vassdrag.**

Objekt 151/2 Vefsna

Fylke:	Nordland
Kommuner:	Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Brønnøy, Bindal
Nedbørfelt:	3310 km ²
Kraftpotensial:	2152 GWh
Samlet plankategori:	III

Kontaktutvalget viser til at Vefsna naturfaglig er et meget godt typevassdrag og at flere sidevassdrag har referanseverdi. Det er svært store opplevelses- og kunnskapsverdier på kulturminnesiden. Flere delområder er ikke berørt av tekniske inngrep og er av meget stor verdi for friluftslivet. Nedbørfeltet ligger inntil andre store naturområder og de sørligste deler inngår i Børgefjell nasjonalpark. Området er i stor utstrekning benyttet til friluftsførmål. Vassdraget er i noen grad berørt av kraftutbygging ved at mindre felt er overført til Røssvatn.

Medlemmene Mellquist, Hillestad, Kielland, Gaukstad, Gausemel og Wikholm viser til de store verneverdiene og foreslår følgende: Vern av Svenningdalselva oppstrøms samløpet med Vefsna ved Trofors. I Troforsgrenen (Hattfjelldalgrenen) foreslås vern av Store Fiplingdalselv oppstrøms ca. kote 360. Dette vil hindre inngrep i Fiplingvatna, men åpner for at elva eventuelt kan overføres til Trofors lenger ned. I Susna er det forskjellige utbyggingsmuligheter og disse medlemmer ønsker å holde alle eventualiteter åpne slik at man skal ha muligheten til å legge frem en så skånsom planløsning som mulig ved en eventuell konsesjonsbehandling. Ved dette forslaget vil det kunne opprettholdes en ”korridor” iberegnet Børgefjell nasjonalpark som strekker seg fra svenskegrensen over til Lomsdal/Visten området.

Medlemmene Hauge og Moen er inneforstått med at et vern av Visten og Lomsdalen omfatter betydelige kraftmengder. Hensett til Vefsnas store verneverdier foreslår disse medlemmene vern av Vefsna oppstrøms Trofors. Nedenfor Trofors er vassdraget mer berørt. En utbygging av potensialet nedenfor Trofors er etter disse medlemmers syn økonomisk sett meget fordelaktig.

Kontaktutvalget mener et vern av Lomsdalen og Visten (jfr. omtalen under objekt 148/4 Lomsdalsvassdraget) båndlegger så vidt stort område at man for Vefsnas vedkommende bør begrense sitt forslag om vern.

Norges vassdrags- og energiverk viser til at Vefsna er et stort og variert vassdrag med til dels betydelig bosetting. Deler er også tidligere nyttet til kraftproduksjon. Vassdraget er delt i flere markerte sidegrener. NVE er klar over verneverdiene og de store kraftinteressene og mener en eventuell konsesjonsbehandling vil kunne ivareta både verne- og kraftinteressene slik som flertallet i utvalget har påpekt. NVE tilrår at Vefsna vernes i samsvar med flertallets forslag i utvalget.

Vefsn kommune støtter flertallsforslaget om vern av Svenningdalselva ovenfor Trofors og store Fiplingdalselv ovenfor ca. kote 360. Kommunen anser forslaget om utbygging nedenfor Trofors som helt urealistisk. Kommunen mener at også sidevassdraget Eitreåga burde vurderes i verneplanen.

Grane kommune støtter forslaget fra utvalgets flertall om vern av Svenningdalselva oppstrøms Trofors og store Fiplingdalselv over ca. kote 360. Kommunen har i en senere uttalelse gitt sin støtte til Helgeland kraftlags planer om overføring av Holmaelva til Kolsvik krø og Øvre Jordbruvatn til en eventuell Stor-Langfjord – (Lomsdal) utbygging.

Hattfjelldal kommune mener vassdraget bør undergis vanlig konsesjonsbehandling, og anbefaler ikke vern.

Helgeland Kraftlag ønsker frigitt for konsesjonsbehandling Vefsnas østre del i samsvar med flertallsinnstillingen, deler av Holmaelva og Øvre Jordbruvatn i Svenningdalselva for overføring til Kolsvik kraftverk og Stor-Langfjord (Lomsdal), samt sidevassdraget Eiteråga.

Statkraft mener i utgangspunktet at Vefsna i sin helhet bør konsesjonsbehandles. Eventuelle konflikter med andre interesser kan derved bli belyst og gi grunnlag for en helhetsløsning. Skal imidlertid deler av vassdraget vernes, støtter de forslaget fra flertallet i utvalget. Derved holder man muligheten åpen for en eventuell utbygging av betydelige kraftmengder, samtidig som man sikrer et område på mer enn 1500 km² mot kraftutbygging.

Samarbeidsrådet for Naturvernsaker er ikke fornøyd med forslaget for Vefsna, der de prinsipielt ønsker vern av hele nedbørfeltet. Sett i sammenheng med Visten/Lomsdal, kan de imidlertid akseptere vern oppstrøms Trofors.

Direktoratet for naturforvaltning mener at kontaktutvalgets forslag er problematisk. Direktoratet mener at er "vern" av Vefsna selv i tråd med utvalgets mindretall vanskelig lar seg forene med de store verneverdiene i Vefsna. Det har stor verdi som laksevassdrag, og laksestammen vil også her bli restaurert. Direktoratet er særlig betenkt over en utbygging av fossene i hovedvassdraget. Som et prinsipp vil vi hevde at hele vassdraget bør vernes. Som et kompromiss kan vi likevel se at en utbygging av sidevassdraget Eitreåga kan skje uten for store konsekvenser for hovedvassdraget. Dersom flertallsinnstillingen følges, vil det i realiteten bety at Vefsna ikke vernes.

Riksantikvaren er av den oppfatning at Vefsna omfatter særlig store og varierte kulturhistoriske verdier knyttet til norsk og samisk kultur. Vi ønsker derfor at mest mulig av dette området blir vernet mot kraftutbygging.

Statens naturforvaltningsråd viser til at vassdraget er verneverdig i nordisk sammenheng og berører områder med meget store interesser for naturforvaltning inkl reindrift. Rådet har forståelse for at Kontaktutvalget har sett seg nødt til å vurdere Vefsna og Lomsdal/Visten i sammenheng og at også mindretallet har tatt hensyn til vassdragets store kraftpotensiale (det største i verneplanen). Rådet viser til at utvalget har vurdert vassdrag i Nordland og at vassdraget er fylkets største. Rådet gir sin tilslutning til flertallets innstilling.

Fylkesmannen støtter utvalgets mindretall i forslag om vern av hele vassdraget ovenfor Trofors og derved åpne for konsesjonsbehandling av fossene nedenfor samt Eiteråga.

Fylkeskommunen går inn for vern av Vefsna, men forutsetter at Eiteråga, Øvre Jordbruvatn og øvre deler av Holmelva, de to siste i Svenningdalselva, vurderes separat gjennom en konsesjonsbehandling.

Landbruksdepartementet viser til at nedbørfeltet omfatter store jord- og skogbruksarealer, og at Vefsnavassdraget er et kjerneområde for reindrifta. Landbruksdepartementet støtter flertallsforslaget fra kontaktutvalget og viser til de store negative konsekvenser en utbygging vil føre til for reindriftingsinteressene.

Olje- og energidepartementet er klar over at det er store verneinteresser i Vefsna, samtidig som kraftinteressene er meget store også sett i landssammenheng. Som en del av en helhetsvurdering for Helgelandsområdet slik Stortinget ba om i behandlingen av Verneplan III, tilrår departementet at Svenningdalsgrenen i Vefsna ovenfor Trofors tas med i verneplanen. Dette vil muliggjøre en eventuell konsesjonsbehandling av Eiteråga og Hattfjelldalsgrenen, noe som etter departementets mening bør kunne skje når kraftbehovet tilsier det. En eventuell utbyggingsløsning som omfatter store Fiplingdalselv bør etter departementets mening skje nedenfor nedre Fiplingdalsvatn.